



TÜRKİYE'DE SURİYE AKININA ILO'NUN YANITI PROJESİ

**Suriyelilerin İşgücü Piyasasına Etkilerine İlişkin
Değerlendirmeler**

Gaziantep Paydaş Toplantısı

16 Kasım 2015

Sunuş

Ayşegül ÖZBEK, ILO Türkiye Ofisi, Program Yöneticisi:

"Türkiye’de Suriyeli Akınına ILO’nun Yanıtı Projesi" Birleşmiş Milletler ve diğer Kalkınma Örgütlerinin yürüttüğü Bölgesel Mülteci ve Direnç Planı (3RP) kapsamında yürütülmektedir. ILO, Bölgesel Mülteci ve Direnç Planı (3RP) kapsamındaki geçim sağlama başlığında önemli bir rol oynamaktadır. Bu başlık altında Türkiye’de Suriye krizine ilişkin yaşanan sorunların çözümüne katkı sunmak amacıyla ILO, 1 Haziran 2015 tarihi itibarıyla "Türkiye’de Suriyeli Akınına ILO’nun Yanıtı Projesi”ni başlatmıştır.

PROJENİN AMACI

Gerek mülteciler gerek ev sahibi topluluklar için insana yakışır **iş fırsatlarını artırmaya yönelik örnek projeler** uygulanması, daha iyi çalışma ve yaşam koşullarını öngören **istihdam olanakları için üç taraflı (hükümet, işçi, işveren) istişarelerin kolaylaştırılması** ve kadınlarla çocuklar gibi daha da **dezavantajlı konumda bulunan mülteci kesimlerinin korunması** olarak tanımlanmıştır.

AÇILIŞ TOPLANTISI

Projenin duyurusunun yapılması ve merkezi düzeyde ilgili taraflarla bir araya gelmek üzere 30 Haziran 2015 tarihinde Ankara’da açılış toplantısı gerçekleştirilmiştir.





BÖLGESEL DİYALOG TOPLANTISI

Türkiye, Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır’dan üst düzey temsilciler, ***Suriye Krizinin Ev Sahibi Ülkelerin İşgücü Piyasasına Etkisi*** konulu toplantı için ILO aracılığıyla 28-29 Temmuz’da İstanbul’da bir araya gelmişlerdir.



"Türkiye’de Suriyeli Akınına ILO’nun Yanıtı Projesi”nin 4 Bileşeni Bulunmaktadır.

- 1. Kurumsal Kapasitenin Arttırılması**
- 2. Bilgi Tabanının Güçlendirilmesi**
- 3. Suriyelerin ve ev sahibi toplulukların istihdamının desteklenmesi**
- 4. Farkındalık Çalışmaları**



1. Kurumsal Kapasitenin Arttırılması

- Bölgesel Mülteci ve Direnç Planı (3RP) kapsamında Suriyeli mültecilerin ve ev sahibi toplulukların istihdamının insana yakışır iş anlayışı çerçevesinde gerçekleştirilmesini desteklemek üzere diğer Birleşmiş Milletler Ajansları ile işbirliklerinin geliştirilmesi,
- İşveren ve işçi taraflarının Suriyeli mültecilerin istihdamı konusunda diyalog ve işbirliği içinde olmalarını sağlayıcı faaliyetler gerçekleştirilmesi,
- Merkezi ve yerel düzeyde yönlendirme komitelerinin oluşturulması,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü ve İŞKUR, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, AFAD, Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Valilikler, Belediyeler, Odalar gibi Suriyeli mültecilere yönelik hizmet veren kurumlarda kapasite artırımını destekleyici faaliyetler yürütülmesi amaçlanmaktadır.



2. Bilgi Tabanının Güçlendirilmesi

Çocuk İşçiliği Araştırması

Suriye krizinin çocuk işçiliği üzerine etkisinin değerlendirilmesi ve çocuk işçiliği ile mücadele için ilgili taraflarla işbirlikleri geliştirilmesi kapsamında;

- Ankara Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ortaklığında, Hacettepe Üniversitesi, Çocuk Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi ile birlikte Çankaya, Altındağ ve Yenimahalle semtlerinde sokakta çalışan Suriyeli çocuklara yönelik durum analizi araştırması yürütülmektedir.
- Çocuk işçiliğiyle Mücadele kapsamında İstanbul Sultangazi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüyle birlikte 6-15 yaş arası Suriyeli çocukların eğitimleri desteklenmektedir.



İşgücü Talep Analizi

İşgücü piyasası talep analizleri yapılarak Suriyeli mültecilere çalışma izni verilmesi durumunda işgücü piyasasında doldurabilecekleri boşlukların tespiti kapsamında;

- Harran Üniversitesi ve Karacadağ Kalkınma Ajansı ile birlikte işgücü piyasasının talep yönüne odaklanan “Şanlıurfa’da Suriyelilerin İstihdamına Yönelik İşverenlerin Görüşü” başlıklı alan araştırması yürütülmektedir.
- Harran Üniversitesi ve Karacadağ Kalkınma Ajansının birlikte yürütmekte olduğu araştırmanın amacı; işletme büyüklüğü, sektörler ve işgücü piyasası beklentileri bakımından işverenlerin durumunu ve Suriyelilerin işgücüne katılımlarına yönelik tutumlarını ortaya çıkarmak, istihdam olasılıklarını araştırmak ve Şanlıurfa’daki Suriyeli topluluğa yönelik öneriler geliştirmektir. Temel olarak işgücü piyasasının talep yönüne odaklanan “Şanlıurfa’da Suriyelilerin İstihdamına Yönelik İşverenlerin Görüşü” başlıklı alan araştırması tamamlanma aşamasındadır.





3. Suriyelerin ve Ev Sahibi Toplulukların İstihdamının Desteklenmesi

Suriyeli mültecilerin ve ev sahibi toplulukların insana yakışır iş koşullarında işgücü piyasasına entegrasyonu için çalışmalar yürütülmesi, girişimlerin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

4. Farkındalık Yaratma Faaliyetleri

Oluşturulacak iletişim stratejisi çerçevesinde Suriyeli mültecilerin, ev sahibi toplulukların, yerel ve merkezi düzeydeki paydaşların, işçi ve işverenlerin yeni yasal düzenlemeler, çalışma hayatı ile haklar ve sorumluluklar konusunda bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

Açılış Konuşmaları

Nejat KOCABAY, ILO Türkiye Ofisi, Kıdemli Program Yöneticisi

Suriyeli Geçici Koruma Altındaki Yabancıların Türk İş Gücü Piyasasına Etkileri üzerine yapacağımız çalıştay ve bunun üzerine gelişecek sahadan merkeze, merkezden sahaya yönelik politika araçlarını, müdahale önceliklerini tartışacağımız anlamlı bir platformdayız. ILO üçlü yapısı gereği hükümet, işveren ve işçi kuruluşlarıyla istihdam söz konusu olduğunda uluslararası platformda da en önde gelen kuruluşlardan birisi olarak değerlendirilmekte ve bu birikimini ulusal paydaşlarla işbirliği içinde hükümete aktarmaktadır.

Uluslararası gündemin en üst sırasındaki bu konu dün başlayan G20’de, Birleşmiş Milletlerin Genel Kurulunda, hükümetler arası ilişkilerde ön plana çıkıyor ve Türkiye’nin bu anlamda yaptığı çalışmalara büyük övgü ve şükran dile getirilmektedir. Fakat bu şükran ve övgünün, uluslararası toplum tarafından gerekli ölçü ve ölçekte desteklenip desteklenmediği konusunda çeşitli sıkıntılar olduğunun farkına varılmıştır. Çünkü konu bir İlin, bir ülkenin kendi başına baş edebileceği sınırların çok üzerindedir ve dolayısıyla buna ülkemizin yaptığı katkı yanında uluslararası katkının, yük paylaşımının, sorumluluk paylaşımının en üst düzeyde gerçekleşmesi gerektiğine inanıyoruz.

Muharrem GÖZÜKÜÇÜK, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı:

Suriyelilerin 2011 yılında ülkeye gelişiyle birlikte özellikle Genel Müdürlük düzeyinde konu hakkında ne yapılabileceğine ilişkin çalışmalara başlanmıştır. İstihdam konusunda da taslak çalışmalar hazırlanmış ve alternatifli çalışma modelleri oluşturulmuştur. Bakanlık olarak ILO’nun bu projeye konuya dâhil olması önemlidir. ILO’nun konu ile ilgili etkinliğinin artmasıyla, konuyla ilgili çalışmalarımız daha hızlı bir şekilde ilerleyecektir. Bakanlık olarak, Suriyeli sığınmacıların istihdam ve işgücü piyasasına etkisi merak edilmektedir. Bakanlık tarafından yürütmekte olduğumuz çalışmaların yanı sıra, ILO’nun yürütmekte olduğu bu projeye hem yerel halk, hem de Suriyeliler nezdinde nasıl bir etkisi olduğu, işgücü piyasasına katılımlarının katkı ve zararlarının ortaya konması açısından projeyi, kurumumuzu yönlendiren bir çalışma olarak görmekteyiz. Bakanlık olarak tüm çalışmalarımızın odağında olduğu üzere, iş barışı ve

sosyal barış bozulmadan iş piyasasına katılımın sağlanmasına yönelik çalışmalar yürütmekteyiz. Her ne kadar Suriyelilerin daha kısa süre Türkiye’de kalacağı başlangıçta öngörülmüş ise de, uluslararası araştırmaların gösterdiği üzere sığınmacıların üç yıl bir ülkede kalması durumu, ülkede on yıla kadar kalabilecekleri ihtimalini güçlendirmektedir. Bu projenin çalışmalarımızın temelini oluşturmasını ummaktayız.

Cem VURAL, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı:

Yaklaşık 270.000 Suriyeli geçici barınma merkezlerinde yaşamakta, diğer Suriyeliler şehir merkezlerinde yaşamaktadır. Geçici barınma merkezlerinde başta sağlık ve eğitim olmak üzere birçok sosyal hizmet sağlanmaktadır. Geçici barınma merkezlerinde, ilkokuldan liseye kadar eğitim verilmekte olup % 97 oranında okullaşma oranı sağlanmıştır. Geçici barınma merkezlerinde ücretsiz olarak sağlık hizmetleri verilmektedir. Ayrıca Halk Eğitim Merkezleri’nde mesleki eğitim programları açılmış ve 80.000 Suriyeli bu eğitimlerden yararlanmıştır. ILO’nun istihdam konusundaki deneyimlerinden faydalanarak, çalışma hayatında daha kapsamlı ve etkin projelerin ivme kazanacağını düşünmekteyiz.

Abdüllatif GÖKDERE, Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası ve İstatistik Daire Başkanlığı:

Daha iyi bir dünya için müşterek küresel normlar, değerler, ilkeler ve yapılar inşa edilmesi konusunda kararlılığımızı belirtmekteyiz. Bu zamana kadar ILO ile birlikte yürütülen başarılı projelerimiz bundan sonra da devam edecektir. Yenilikçi adımların atılmasıyla İŞKUR, konuyla ilgili sorumluluklarını yerine getirecektir. Suriyelilerin ülkeye gelişi 5. yılına yaklaşırken, Suriyelilerin iş piyasasına önemli etkileri bulunduğu görülmektedir. Ancak henüz Suriyelilerin Türkiye işgücü piyasasına etkilerine ilişkin detaylı saha araştırmaları ve analizler bulunmamaktadır. 4904 sayılı Türkiye İş Kanunu ile İŞKUR, Türk iş gücü piyasası verilerini gerek ulusal bazda düzenlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayımlamak, iş gücü ihtiyaç analizleri, arz-talep uyumu vb. çalışmaları 2005 yılından beri yürütülmektedir. İş gücü arz ve talebi arasındaki uyumun sağlanmasında, iş gücü piyasasında en önemli aktörlerden biri olan İŞKUR, 2015 yılında Türkiye genelinde 132.016 istihdam sağlayan işyerinde en kapsamlı arz-talep araştırması yapmıştır. Buna ilişkin Türkiye’deki işyerleri ile görüşülerek hazırlanan

kapsamlı rapor, önümüzdeki hafta içerisinde çevrimiçi ortamda yayımlanacaktır. Suriyelilerin çalışma yaşamına ilişkin, bilgi temelini iyileştirilmesi konusunda kararlı ve deneyimli olduğumuzu belirtmekteyiz. Suriyeli işgücünün talep alanı ile ilgili alan araştırması yapılması ve böylece Suriyelilerin işgücü piyasasına dair önemli analiz sonuçlarının elde edilmesi planlanmaktadır. İŞKUR, sahadaki istihdam olanaklarını inceleyerek, Suriyelilerin işgücü piyasasına entegre edilmesinin sağlanmasına katkı sunacaktır. Suriyelilerin insana yakışır işlerde istihdamının sağlanması, ev sahibi halklarla aralarındaki ilişkinin güçlendirilmesine ve böylece sosyal uyumlarının güçlendirilmesine katkı sunmak amacıyla kurumumuz işbirliğine hazırdır.



Mustafa Ünver BÖKE, Kilis Valiliği Vali Yardımcısı:

Kilis Vali Yardımcılığının yanı sıra, Öncüpinar Mülki İdare Amiri ve Öncüpinar Geçici Barınma Merkezinde Merkez Yöneticisi görevini de yürütmekteyim. Çalışmanın, uluslararası basında yer alan sığınmacı sorununa katkı sunacağı düşünülmektedir. Kamplarımızda meslek becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılsa da, bunlar ekonomi ve istihdam konularına oldukça uzaktır. Bu konuda yasal düzenleme ve

saha çalışmalarının yürütülmesi, konunun sürdürülebilir olması ve ekonomiye katkı sağlar duruma getirilmesi açısından önem arz etmektedir. Yürütülmekte olan bu ve buna benzer çalışmalar, konuya önemli katkı sunacaktır.



1. Oturum

Serdar M. A. NİZAMOĞLU, ILO Danışmanı/Oturum Moderatörü

ILO projesinin kapasite geliştirme ile ilgili olan ana hedefleri açılış konuşması sırasında aktarılmıştır. Merkezi ve yerel düzeyde kamu kurum ve kuruluşlarının kapasite geliştirme temelli eğitim ihtiyaç analizi kapsamında Ankara’da kurumların üst düzey yöneticileri, Şanlıurfa, Gaziantep ve Kilis illerinde ilgili kurum ve kuruluşlar, işçi ve işveren örgütleri, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile görüşmelere başlanmıştır. Yöneticiler işe yarı yapılandırılmış görüşme formları ile yapılan mülakatların yanı sıra, kurum uzmanlarına yapılandırılmış anket uygulaması yapılarak görüş ve önerileri kayıt altına alınmıştır.

Suriyeli sığınmacı sorunu dünya gündemindeki yerini ve önemini korumaya devam etmektedir ve G-20 zirvesinin de önemli gündem maddelerinden birisini mülteciler sorunu oluşturmaktadır. Mültecilerin karşı karşıya kaldıkları sorunlara eğer bir çözüm bulunabilecekse bu oturumda bir araya gelen aktörlerin süreç içerisinde üstlenecekleri roller belirleyici bir rol oynayacaktır. Aslına bakılırsa, bu oturumun aktörlerinin temsil ettikleri kurum ve örgütler Suriyeli mülteci akınının başladığı ilk günden beri süreci yönetmekte ve müdahale etmektedir. Öyleyse çözümünde bulunabileceği yer burasıdır. Suriye krizi başladığından bu yana 5 ülkeye yayılmış bir mülteci akını söz konusu, ancak sayısal olarak mültecilerin ana gövdesini Türkiye oluşturmaktadır. Toplantıda bulunan kamu kurum ve kuruluşları önemli bir sınavdan başarı ile geçmiş ve Türkiye’nin iyi ev sahipliği ile sığınmacıların her türlü barınma, gıda, eğitim, kayıt altına alma ve acil ihtiyaçlarını giderme konularında büyük bir başarıya imza atmış durumdadır. Ancak, Suriye krizinin beklenenden daha uzun sürmesi ile birlikte, Suriyeli sığınmacıların istihdamı konusu gündemde önemli bir alan işgal etmeye başlamıştır. Sürecin bütün olumlu yanlarına rağmen, uzayan süreyle birlikte sığınmacıların kayıt dışı istihdamı ve çocuk işçiliği sorunları da yaşanmaya başlanmıştır.

ILO’nun Suriyeli Akınına Yanıt Projesi, sığınmacıların dağılmış olduğu Mısır, Lübnan, Irak, Ürdün’de uygulanmaya başlamış ve bugünde Türkiye’de yürütülmeye başlanmıştır. Bu programın bileşenleri (1) Kurumsal Kapasitenin Arttırılması, (2) Bilgi Tabanının Güçlendirilmesi, (3) Suriyelerin ve ev sahibi toplulukların istihdamın desteklenmesi ve

(4) Farkındalık Çalışmaları başlıklarıdır. Kurumsal Kapasite Geliştirme ve buna yönelik eğitim ihtiyaç analiz programının ortaya çıkarılması ve kamu kurum, kuruluşlarının uzman düzeyindeki kapasitesinin artırılması bu oturumun ana konularından birisini oluşturmaktadır. Suriyeli sığınmacıların istihdamı konusu doğal olarak yasal düzenlemelerin hazır olmamasına bağlı olarak eksik olan, kendiliğinden işleyen ve bir program dâhilinde ilerlemeyen bir konu olarak önümüzde bulunmaktadır. TBMM’de görüşülmesi için sunulan Kanun Tasarısının, Kanunlaşmasına bağlı olarak, Suriyelilerin kayıtlı istihdamının yakın bir zamanda gündeme gelebileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla diğer alanlarda gösterilen başarının, istihdam konusundaki risklerin ortadan kaldırarak, bu alanda da gösterilmesi kabiliyeti mevcuttur. Bu risklerin en başında işsizlik oranlarının ülke genelinde yüksek olması gelmektedir, işsizlik oranlarının özellikle de sığınmacıların daha yüksek sayılarda bulunduğu Doğu ve Güneydoğu illerinde daha da yüksek olması riskleri arttıran etken olmaktadır. İş barışı bozulmadan Suriyelilerin insana yarıyan koşullarda istihdam edilmelerini sağlayacak koşullar ortaklaşa yaratılmalıdır.

Eyüp Sabri ERTEKİN, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası:

Uluslararası örgütler, özellikle Amerika ve Avrupa Birliği, bölgede barış olmasına yönelik gerekli çalışmaları yürütmekte yetersiz kalmışlardır. Bu konuda öncelikle ateşkes ve barış çağrısı yapılacak olsa, Kobane örneğinde yaşanmış olduğu üzere, bölgedeki Suriyelilerin yarısının gideceği öngörülmektedir. Uluslararası örgütlerin gerekli ve yeterli çabayı göstermeleri gerekmektedir.

Türkiye’nin sosyal güvenlik giderleri oldukça fazladır, bu nedenle işverenler istihdam etme kapasitelerini düşürmeye yönelmektedir. Teşvik politikalarımızda da dengesizlik mevcuttur. İşletmelerde % 10’a kadar Suriyeli çalışabileceği yasal düzenlemesi halen yürürlüğe girmemiştir.

Türkiye içerisinde de Suriyeli sığınmacıların dağılımı konusunda dengesizlik söz konusudur. Örneğin Kilis’te nüfusun % 50’sinden fazlası Suriyeli, Şanlıurfa’da ise nüfusun % 25’i Suriyelidir. Bu konuda da eşit bir dağılıma gidilmeli, örneğin bir şehirdeki Suriyeli nüfusun toplam nüfusa oranı % 10’u geçmemelidir. Suriyeli sığınmacılara yönelik mesleki envanter çalışması yapılmalı ve istihdam edilebilirlikleri

araştırılmalıdır. Bu çalışmanın ışığında biz de hem Suriyeli girişimcileri hem de yerli girişimcileri destekleyip yönlendirebiliriz. Sağlık hizmetine ilişkin olarak, hastanelerde yoğunluk sorunu yaşanmaktadır. Belki prefabrik hastaneler yapılarak bu hastanelerde Suriyeli doktorların istihdam edilmesi politikası izlenebilir.

Esas uzun vadede çözüm olabilecek uygulama Güneydoğu Anadolu Projesidir. Yürütülmekte olan GAP Projemizin sulama çalışmalarının yaklaşık % 20'si tamamlanmış durumda olup, önemli kaynak eksikliği sorunu yaşanmaktadır. Örneğin, son düzenlemelerle birlikte GAP kapsamında, Şanlıurfa'da 960.000 hektar alan sulanabilecek iken, bu alan 570.000 hektar alana düşürülmüştür. Sulama konusuna kaynak aktarımının sağlanması durumunda, sulama alanı arttırılarak yaklaşık 200.000-300.000 kişinin bu kapsamda kalıcı olarak istihdam edilmesi olasıdır. Bir diğer sorun ise, dış ticaret uzmanı olarak istihdam edilen Suriyeliler, pasaportları olmadan yurt dışına gönderilememektedir. İstihdam edilen Suriyelilerin, yurt dışında da gerekli görevler kapsamında çalışabilmesi için pasaport almalarının sağlanması gerekmektedir.



Şahin SERİM, HAK-İŞ Konfederasyonu:

Sorunu çözmekle ilgili burada toplanan tüm aktörlerin somut çözümlere ilişkin önerileri önem arz etmektedir. Konuşmaların politika ve stratejide kalması veya eylem planlarının oluşturulması konunun somutlaşmadan rafa kaldırılması demek olmaktadır. Kurumlar tarafından bahsedilen mesleki eğitim gerekliliğinin yanı sıra, belirli mesleklerden de bahsedilmesi önemlidir. Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası adına söz alan konuşmacının sulama projesinde istihdam potansiyelinin geliştirilmesi önerisi; somut, yerinde ve önemli bir öneridir. Yani yerel ve sektörel odaklı çözümlere ihtiyaç duyulmaktadır. Ortalama 10 yıl süresince, yaklaşık 1 milyon kişiyle birlikte yaşanacağı var sayılarak plan yapılmalıdır. 2011 krizine çözüm üretilmesine geç kalınmıştır, ancak sosyal ve ekonomik öyküler motive edici bulunmaktadır. Beceri envanterinin geliştirilmesi, söylendiği üzere önemli bir başlangıç teşkil edebilir. Örneğin; pastacılık yapan Halep ve Şam’dan gelen ustaların burada çalışıp çalışmadığı, bu bölgede ya da Ankara’da çalışmak isteyip istemeyeceği konuları araştırılmalıdır. Gelmiş olan Suriyelilerin 10 yıl boyunca beceri eğitimi kapsamında istihdamı öngörülüyor ise, sadece Gaziantep’te ve bölgede değil tüm Türkiye genelinde istihdam edilmesi gerekmektedir. Yeni istihdam önerileri olarak; çocuk ve yaşlı bakımı önemli bir sorun teşkil etmektedir. Çocuk, yaşlı ve hasta bakımı alanlarında Suriyelilerin çalışması konusunu tartışılmalıdır. Suriyelilerin istihdamı konusunu yerele indirebilmek ve Türkiye geneline yaymak adına, ilgili kurumların ortaklığıyla kamu istihdam bürosu oluşturulması önerilebilir. Mesleki eğitim konusunda, öngörülen meslekler tartışılmaya açılmalıdır. Örneğin bazı kamplardaki tekstil atölyelerinde; iç çamaşırı, çorap vb. ürünler üretilmektedir. Bu ürünlerin pazarlaması ve tüketimi teşvik edilmelidir. Bir öneri olarak; bu kamplarda üretilen ürünler, kamu kurumlarında, bakım evlerinde, hapishanelerde tüketilebilir mi sorusu tartışılmalıdır.

Buna ek olarak, mesleki eğitimi iki aşamada incelemek gerekmektedir. G20 Zirvesinde belirtilen, sığınmacıların AB yeterliliklerine uygun olarak Türkiye’de burada yetiştirilip, AB ülkelerinde istihdam edilmesi politikası söz konusudur. Sanayi sektörü için ayrı bir çalışma grubu oluşturularak ilgili mesleklere haiz insanlar yetiştirilmelidir. Bu insanlara yeterlilik belgesi odaklı mesleki eğitim verilmelidir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik

Bakanlığı 110 mesleği, tehlikeli ve çok tehlikeli olarak tanımlanmıştır. 2016 yılından sonra mesleki yeterliliğe haiz olmayan kişilerin bu sektörlerde istihdamı yasaklanacaktır. Mesleki eğitimler de bu açıdan yasalara uygun olarak düzenlenmelidir. Diğer mesleki eğitim konusu olarak; çamaşırhane, bulaşıkhanne gibi mekânlarda istihdam edilmek üzere 200-300 saatlik mesleki eğitimler ile mesleki yeterlilik kazandırılacak personel yetiştirilmelidir. Suriyelilerin istihdamı konusunda, yasada mevcut olan engelli vatandaşların % 4 kotasında istihdam edilmeleri yaklaşımında olduğu üzere planlanmalıdır. Bu açıdan % 10 kotası oldukça iddialı bir yaklaşımdır.

Mustafa Ünver BÖKE, Kilis Valiliği Vali Yardımcısı:

Kilis’te Türkiye vatandaşlarından sayıca fazla olarak, 100.000 kişinin üzerinde Suriyeli bulunmaktadır. Bu açıdan Kilis, Türkiye içerisinde önemli bir nokta konumundadır. Tartışmamızın konusu, Suriyelilere iş bulmaktan ziyade, Suriyelilerin işgücü piyasasına erişimleri önündeki engellerin ortadan kaldırılarak uygun ortamların yaratılması olmalıdır. Bu anlamda, Suriyeli çalışanlar için yüzde kaç kota uygulanacağı sorusu bizim için önemli bir kaygı değildir. Bizim için işgücü piyasası ortamın elverişli hale getirilip, piyasanın çözüm üretmesini sağlamak önem taşımaktadır. Öncüpınar Kampında da tekstil ürünleri ve halı üretimi yapılabiliyor. Ancak kamplarda üretilen ürünlerin pazarlanması ve ekonomiye kazandırılması konusunda da pazar önemli bir eksiklik. Ancak üretilen ürünlerin kamu kurumlarında değerlendirilmesi önerisi geçici bir çözüm önerisi olup, sürdürülebilir uzun vadeli bir yöntem değildir.

Bir diğer konu olarak, sanayi ve hizmet sektörlerinden bahsedip, spor ve sanat alanlarında önemli katma değer yaratan sektörlerden bahsetmemek önemli bir eksiklik. Bir diğer deyişle, yalnızca emeğe dayalı sektörlerden değil, bireysel başarılarla elde edilen ve ciddi katma değer yaratan sektörler de kapsamalıdır.

Muharrem GÖZÜKÜÇÜK, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı:

Konuşmalara ek olarak, yasanın 29. maddesinde işe yerleştirme kapsamında % 10 kota uygulaması şu anda mevcut değildir. Bu konu gündeme gelmiş ve tartışılmıştır ancak kota uygulaması konusu Bakanlar Kurulu yetkisindedir. Tartışılmakta olan meslekler açısından iş barışı ve sosyal barışın sağlanması kapsamında ev hizmetlerinde Suriyeli

sığınmacılara çalışma izni verilmesi konusunda, ev içi istihdamın insan kaçakçılığının yaşandığı en önemli sektör olduğu unutulmamalıdır. Ev hizmetleri sektörüne izin veren Bakanlık olarak, Müslüman bir kadının, başka bir Müslüman erkeğin evinde çalışması sırasında yaşanan sorunları Suriyeliler kendileri dile getirmektedir. Buna ek olarak, Bakanlık olarak iş bulma konusuna değil, Suriyelilerin niteliklerine göre iş piyasası ortamının sağlanmasına yönelmek anlamlıdır. Türk vatandaşlarının da işsizlik problemi ve işgücü potansiyeli göz önüne alınarak, Suriyelilerin iş piyasasına dâhil olması önündeki engel teşkil eden kotaların kaldırılması amaçlanmalıdır. Türkiyeli işçilerin mesleki eğitim alıp işe yerleştirilmesi gibi bir karşı çıkışın da söz konusu olduğu unutulmamalıdır. Bu yüzden özellikle nitelik gerektiren sektörler başta olmak üzere, herkesin başvuracağı ortamı sağlamak önemli ve anlamlıdır. Şu ana kadar yaklaşık 7000 Suriyeliye çalışma izni verilmiştir ve bu insanların çoğunluğu vasıflı çalışan konumunda değildir. Ticari faaliyet izni almış olan Suriyelilerden çalışma izni aranmamaktadır, sadece İç İşleri Bakanlığı’nın 6 ay geçerli ikamet izni vermesi kriteri aranmaktadır. Geçici Koruma Yönetmeliği’ne dair öneriler Başbakanlık’a gönderilmiş olup, ilgili düzenlemelerin ve kararın Bakanlar Kurulu tarafından açıklanması beklenmektedir.

Moad Al SHEHAB, Rızık Derneği:

Rızık Derneği 16 ay önce Şanlıurfa’da kurulmuştur. Kuruluşundan bu yana derneğe 20.000 Suriyeli iş başvurusunda bulunmuş ve halihazırda 4.000 kişinin istihdam edilmesi sağlanmıştır. Doğrudan Suriyelilerin istihdamı konusuna odaklanan dernek, diğer büyük şehirlerde de yaygınlaşmalı ve ofisler açmalıdır. Örneğin, derneğe çene cerrahı olduğunu beyan eden Suriyeliler başvurmuş ve Şanlıurfa’da çene cerrahı olmamasına rağmen istihdam edilememiştir. İş bulamayan Suriyeliler Avrupa ve Amerika’ya göç etmekte ve bu ülkelerde iş yaşamına katılmaktadır. Türkiye’de ihtiyaç olmasına rağmen Suriyelilerin çalışma izni olmaması sorunu yaşanmaktadır.



Esra BELEN, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu:

Suriyelilerle ilgili temel olarak kayıt dışı istihdam ve çocuk işçiliği sorunu yaşanmaktadır. Suriyeliler, güvencesiz, sigortasız, düşük ücretle, genelde Türk işçilerin tercih etmediği sektörlerde çalışmaktadırlar. Çocuk işçiliğinin en kötü durumlarıyla karşılaşmaktadır. Çocuk işçiliğinin önlenmesi ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, Türkiye gibi örnek teşkil etmiş ve önemli kazanımları olan bir ülke için elzemdir. İstihdam konusunda haksız rekabet sorunu yaşanmaktadır. Kurumsal işletmeler ve vergisini düzenli ödeyen işletmeler açısından Suriyelilerin kayıt dışı istihdam edilmesi önemli bir haksızlığa yol açmaktadır. Suriyelilerin hangi sektörlerde ve ne ölçüde istihdam edilecekleri belirlenmelidir. Bu anlamda, işgücü piyasasının önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik çalışmalar geliştirilmelidir. İhtiyaç olan sektörlerin belirlenip, sınırları ve kısıtları iyi bir şekilde tanımlanmış istihdam koşullarının sağlanması akılcı bir çözüm olarak görünmektedir. Sığınmacı sayısının büyüklüğü ve güçlenen kalıcılık eğilimi, Suriyeli sığınmacılar konusunun artık uzun vadeli bakış açısına sahip, ekonomiyi, çalışma hayatını, sosyal ve kültürel uyumu, eğitim, sağlık, barınma gibi temel hizmet alanlarını kapsayan bütüncül bir strateji ile ele alınarak yönetilmesini zorunlu kılmaktadır. Düzenli bir kayıt sisteminin olmaması, gelenlerin beceri ve yeteneklerinin tam olarak bilinmemesi önemli sorun teşkil etmektedir. Bu konuda araştırma yapılması zorunludur. Hizmet sunumu açısından Belediyeler zorluk altındadır ve Belediyelere ek kaynak ayrılması gerekmektedir. Yerelde tüm tarafların ve tüm inisiyatiflerin birlikte yerel ihtiyaçları analiz etme ve kapasite geliştirme konusunda çalışması gereklidir.

Zeynep MERİÇ, Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü:

Suriyelilere yönelik olarak kurumsal faaliyetler yürütülmektedir. Suriyelilerin hukuksal durumlarına yönelik yakın zamanda yayınlanmış SETA’nın “Türkiye’deki Suriyelilerin Hukuki Durumu” isimli raporu konuyla ilgili bilgi edinmek için güzel bir çalışmadır. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde 2011 yılından beri gelen Suriyeliler için uzman çalışanlardan oluşan bir Suriyeliler Komisyonu kurulmuştur. Eğitim geçici eğitim merkezlerinin işleyişi, eğitim programlarının hazırlanması, öğretmen temini, modül çalışmaları gibi çalışmalar yürütülmektedir. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından Kasım 2014 - Kasım 2015 tarihlerini kapsayan bir yıllık süreçte; 79.000 yabancıya eğitim verilmiş olup bunların 53.109’u Suriyelilerden oluşmaktadır. Eğitim verilen diğer kişiler yine savaş dolayısıyla gelmiş Iraklılar ve diğer yabancı ülke vatandaşlarıdır. Suriyeliler için Hayat Boyu Öğrenme kurumlarında yabancı dil, okuma yazma eğitimi, el sanatları, çocuk gelişimi, bilim teknolojileri, aile yönetimi vb. eğitimler verilmiştir. Eğitim konusunda kurumumuzun önemli bilgi ve deneyimleri bulunmaktadır ve konuya ilişkin katkı sunmaya hazırdır. 2014 Yılı İçişleri Bakanlığı Eylem Planında yürütülmesi kararlaştırılan ve AB tarafından onaylanan, bütçesi 81.275.000 Euro olan toplam 9 aktivitenin 6. Aktivitesi Türkiye’de yaşayan ve geçici korumadan yararlanan Suriyelilerin Eğitim Hizmetlerinin Sağlanması/Desteklenmesine yönelik faaliyetleri içermektedir. Bu faaliyetleri bir proje olarak yapılandırdığımızda projenin bütçesi 9.875.000 Euro olup tamamı AB tarafından finanse edilmekte, faydalanıcı Millî Eğitim Bakanlığı, uygulayıcısı ise BMMYK’dır. Geçici barınma merkezinde kalanlar için eğitimlerin düzenlenmesi, gerekli okulların yapılması, meslek kurslarının verilmesi için çalışmalar yürütülmektedir. Eğitim konusunda kurum, işbirliği yürütmeye açıktır.



2. Oturum

Serdar M. A. NİZAMOĞLU, ILO Danışmanı, Oturum Moderetörü

Kamu kurum ve kuruluşları, gerek merkezi, gerekse yerel düzeyde sahada birçok çalışma yürütmektedir. Çalışma konularında yeni açılacak başlığı istihdam alanı oluşturuyor. Barınma, acil ihtiyaçların karşılanması, sosyal yardımların ulaştırılması, 5 yıldır yürütülen faaliyetler olarak öne çıkmakta. Ancak, Suriyeli sığınmacıların istihdamı konusu belki bugün ve bundan sonraki günlerde daha fazla gündeme gelecek gibi gözükmemekte. Kamu kurum ve kuruluşlarının yerel ve merkezi düzeyde istihdam alanında da roller üstleneceği aşikâr gözüküyor.

Aradan geçen bu beş sene boyunca, kamu kurum ve kuruluşları, işçi-işveren kuruluşları ve STK’lar bünyesinde çalışan uzman düzeyindeki kadroların zamanla yoruldukları ve psikolojik olarak desteğe ihtiyaç duydukları görülmektedir. ILO bu yorucu ve yıpratıcı süreçte kurum ve kuruluşlarda çalışan personelin eğitim ihtiyacının ne olduğu ve bu hizmetlerin verilmesi sürecinde hizmet kalitesinin artırılması için yürütülen çalışmalara katkı sağlamayı amaçlamaktadır. ILO, Suriyeli sığınmacıların kayıtlı istihdamının sağlanması, çocuk işçiliğinin engellenmesi ve istihdam alanına sığınmacılar uygun koşullarla girmesini sağlayabilecek mesleki eğitim kurslarının neler olduğunun belirlenebilmesi için verilere ulaşmaya çalışmaktadır. Kurumsal kapasite geliştirme programının ana hedef kitlesini yerelde ve merkezi kurumlarda çalışan kurum personelleri ve onlarla sahada bir arada çalışan sivil toplum örgütleri, meslek odaları, işveren ve işçi temsilcisi örgütlerinin uzmanları oluşturmaktadır.

Mehmet Emin ÖZÇINAR, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi:

AFAD’tan alınan bilgiye göre 2.250.000 Suriyeli Türkiye’de bulunmaktadır. Türkiye’de 26 kamp alanı bulunmakta ve Suriyelilerin 260.000’i çadır kentlerde kalmaktadır. Kurumumuz, Suriye’nin iç kısımlarına kamyonlar ve tırlarla insani yardımın geçmesini sağlamıştır. Bölgenin çalışma koşullarıyla ilgili sıkıntı yaşanmaktadır. Suriyelilerin 5 yıl daha burada kalacağı düşünülmektedir. Kamplarda kalan Suriyeliler atıl bir durumdadır, bu nedenle kamplarda gereksinim duyulan hizmetlerde Suriyelilerin çalıştırılması düşünülmelidir. Suriyelilere meslek eğitimler verilmeli, yalnızca el işi eğitimleriyle yetinilmemelidir. İşgücü ihtiyaç analizi yapılarak en çok işgücüne ihtiyaç duyulan alanlar tespit edilmelidir. İnşaat sektörü öncü kuvvet olmalı ve Suriyelilerin barınma ihtiyacı çözülmelidir. Yaklaşık 150 farklı iş alanında, işverenlerin kalifiye elemana ihtiyacı bulunmaktadır. Hem insanların kendi ayakları üzerinde durması sağlanmalı, hem de onlara kendi ülkelerine döndüklerinde ülkelerini inşa edebilme yeteneği kazandırılmalıdır. Günümüzde ise kamplarda, Suriyelilere yalnızca bakılmakta somut adımlar atılmamaktadır. Mesleki eğitim kursu açılıp, kamp alanındaki yol ve kaldırım çalışmaları Suriyeliler tarafından gerçekleştirilir ise örnek bir çalışma yapılmış olur. Mevcutta 26 kamp ve 26 ilçe bulunmaktadır. Bu alanlarda su, kanalizasyon, çöp toplama gibi ihtiyaçlar mevcuttur. İlçelerdeki bu tür hizmetlere yönelik, hizmet alımı yapmak yerine bu alanlarda Suriyelilerin istihdamı sağlanabilir. Bu anlamda, öncelikli olarak 26 kampta mesleki eğitim çalışmalarına başlanılmalıdır. Suriyeliler böylece Çadır Kenti kendileri imal edebilecek, inşaat alanında gelişecek, fırın, kasap gibi mekânlar açılarak kendilerinin çalışması sağlanabilecektir. Bu durum Suriyelilerin ticari kültür ve hayata bakışlarının gelişimi açısından önemlidir. Bu anlamda ILO’nun yerel kurumlarla özel toplantılar yapması gerekmektedir. Suriyeliler, Devletten Türk olmadıkları için sosyal destekleri almada güçlük çekmektedir. Örneğin 200.000 kişi Kobane’den geldiğinde Belediye yardımda bulunmuştur. İstanbul, Kocaeli, Ankara gibi diğer belediyelerle iş paylaşımı yapılmış, ancak sürdürülebilir olmamıştır. Halep’ten gelip Şanlıurfa’da çalışanlara da bir anlamda göz yumulmaktadır. Belediye olarak, Türk ortaklarıyla iş yeri açmak isteyen Suriyelilere işyeri açma ruhsatları verilmiştir. Bu anlamda Suriyelilerin istihdam edilmeleri elzemdir. Arapça bilen personel olmadığı için zabıta hizmetlerinde sıkıntı yaşanmaktadır. Yerel yönetimler herkese hizmet sunumu için işin içine

çekilmelidir. Kalifiye Suriyeliler için yasal mevzuat olmadığından ilgili yönlendirmenin yapılamaması sorunu gündemdir. Gerekli mesleki formasyon ve denklik işlemleri hızlı bir biçimde tamamlanmalıdır. Aksi takdirde, vasıfsız Suriyelilerin Türkiye’de kalması ve vasıflı olanların Avrupa’ya gitmesi söz konusudur. Kısacası, Suriyelilerin yetiştirip ülkelerine iş sahibi olarak gönderilmesi gereklidir.

Mehmet LAYIK, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü:

Bilindiğiniz üzere 28 Nisan 2011 tarihinden itibaren Suriye Arap Cumhuriyetinde yaşanan olaylar sebebiyle sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen, Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşları ile vatansızlar ve mülteciler geçici koruma altına alınmış ve 11 Nisan 2014 tarihinde yürürlüğe giren 6458 sayılı Kanunun 91 inci maddesi ile Geçici Koruma altındaki yabancıların tanımı yapılmıştır.

Ayrıca Geçici Koruma Yönetmeliğinin 29 uncu maddesi ile geçici koruma altında ki yabancıların istihdamına ilişkin yasal çalışmalar başlatılmıştır. Bununla ilgili çalışmalara ve düzenlemelere devam edilmektedir.

Sıraç EKİN, İŞKUR Gaziantep İl Müdürlüğü:

Yerelde, Gaziantep özelinde istihdam ve mesleki eğitim konusuyla ilgili çalışmaktayız. Taraflarca düzenli çözüm önerisi toplantıları düzenlenmekte ve çözüm önerileri geliştirilmektedir. Suriyelilerin Gaziantep İline faydası; sanayisi ile ün salmış ilimizde bulunan 5 organize sanayi bölgesi mevcut olup, buralarda Suriyelilerin istihdamının sağlanmakta olmasıdır. Kurumumuz, yerel istihdama öncelik veren bir konumdadır. Ancak, çalışma işleri açısından işverenlere bağlı olan 17.000 Türk işçinin iş çıkışı planlaması hazırlanmaktadır. Bu durum, Suriyelilerin kayıt dışı çalışması ve SGK’nın alınmaması durumuna bağlı olarak, İl için bir negatiflik teşkil etmektedir. Hem vergi hem SGK geliri eksilmektedir. Bu kişilerin fazla üretim gerçekleştirmesi faydalı olan kısımdır. Mesleki eğitim için, MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’nün uygun gördüğü modüller üzerinden eğitimler verilmesinde kurumsal olarak sorumluluk üstlenilecektir. Kurumsal olarak mevcut bir altyapının olmamasına karşın, STK ve odaların altyapısından yararlanılabilir. İş garantili ve iş garantisiz durumlar için mesleki eğitim alanları tanımlanmalıdır. İş garantili mesleki eğitimlerde, eğitim sonrası

belirlenen sektörlerde istihdam edilmesi gerekir. Yasal olarak şu anda bu mümkün değildir, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı izni olmalıdır. Kayıt dışı istihdam sorunu yerelde çözülmüştür, bu konuya dair çalışanların çok da üzerine gidilmemiş ve ceza ödeyen çok fazla olmamıştır. BİMER, İl Emniyet Müdürlüğü gibi kurumlar üzerinden gelen şikâyetler değerlendirilmiştir. İstihdama yönelik mesleki eğitimin sağlanması önemlidir. Yasa gereği bu kurslara katılanlara 20 TL cep harçlığı ve gerekli sağlık sigortalar sağlanmaktadır. Ama amaç bu ücreti ödemek değil, belirlenen imalat, gıda, tarım, tekstil ve hizmet sektörlerinde işgücü piyasasında açık iş taleplerine yerleştirme yapılması olmalıdır. Bu açık işlerin değişkenliğine ilişkin veriler, istendiğinde yetkili mercilere verilmektedir. Bu doğrultuda hazırlanacak yasal düzenlemenin, açık iş ilanlarına yönelik olması ve bu yönde mesleki eğitim verilmesi gerekmektedir.

Eğer meslek sahibi bir sığınmacı kendi iş yerini açmış ya da yerelde ortaklıklar kurmuş, düzenli olarak çalışmakta, belli bir gelir kaynağı bulunmakta ve ihtiyaca uygun işçi çalıştırmakta ise Gaziantep için kayıt dışı istihdam sorunu yoktur. Kayıtdışılığın takibi genelde şikayete bağlı olarak izlenmekte ve tespiti halinde gerekli işlemler yapılmaktadır.

Ömer POLAT, Şanlıurfa İl Mili Eğitim Müdürlüğü:

Çocuk için eğitim hakkı önemlidir. Resmi ve gayri resmi olarak 500.000 Suriyeli misafir Şanlıurfa’da bulunmaktadır. % 30’u zorunlu eğitim çağında olan 150.000 Suriyeli çocuk mevcuttur. Mevcutta okullastırılan 50.000 çocuğa 1850 Suriyeli öğretmen hizmet sunmaktadır. Eğitim süreçlerinin dışında kalan sokaktaki çocukların sokakta olmasının sebebi, ailelerinin geçim ve gıda kaygısının olmasıdır. Çocukların okullaşamamasında, yetişkin aile bireylerinin etkin olarak istihdama dahil edilememesi önemli bir etmendir.

Senay COPUR, Gaziantep Ticaret Odası:

Suriye krizi ile ilgili, Gaziantep Ticaret Odası olarak 2013 yılından beri çalışma yürütülmektedir. 2013 yılı sonunda Meclis üyelerimizden oluşan komite önemli bir rapor hazırlanmıştır. Rapor; Suriyelilerin bizim yaşamımıza etkilerini değerlendirmekte, ancak sadece sorunlar değil çözüm önerileri getirilmekte ve sağlık, güvenlik ve eğitim konularında bilgiler içermektedir. Çalışmaya dâhil olan 3 üniversite ve 12 STK

bulunmaktadır. İlgili rapor Sayın Beşir Atalay ve Faruk Çelik'e elden iletilmiş olup Gaziantep milletvekillerine de aktarılmıştır. Çözüm önerileri de ayrıca raporda bulunmaktadır. Çalışma izinlerinin çıkarılması talep edilmiştir. Raporda Suriyelilerin kayıtlı istihdama yönlendirilmesinde %10 kotası uygulaması önerisi sunulmuştur. Buradaki amaç, işverenlerin Türk işçileri işten çıkartmasının önüne geçmektir. Raporda ayrıca asgari ücretin altında istihdam edilmemelerinin gerekliliği belirtilmiştir. Ağustos ayında rapora, turizm başlığı eklenerek geliştirilmiştir. Yalnızca GTO olarak değil, bölgedeki diğer 7 odayla birlikte çalışılmıştır. Konu Gaziantep’te iş kuran Suriyeli firmalar açısından değerlendirildiğinde; bölgede krizden önce 2011 yılında 11 Suriyeli firma varken, Ağustos 2015’te 471 firma mevcuttur. Bu firmaların; 56’sı Şanlıurfa, 70’i Kilis, 250’si Antakya bulunmaktadır. Bu işletmeler ticaret, ayakkabı, tekstil, halı ve hizmet sektöründe yoğunluklu olarak hizmet üretmektedir. Pozitif olarak gelişen iş dünyası, İlin dış bağlantılarına destek vermekte ve Gaziantep ihracatına katkı sunmaktadır. İstihdam alanında yaşanan en büyük sorun, Suriyelilere çalışma izninin verilememesi sorunudur. İş kazası olması durumunda işveren mağdur olmaktadır. Yine işyeri denetiminde de mağduriyet söz konusudur. Bu sebeplerden dolayı işverenler kayıtlı istihdam sağlamaya yönelik isteklerini belirtmişlerdir. Entegrasyon anlamında, hem bizleri hem de onları kapsayacak entegrasyon programları işletilmelidir. Bu süreç karşılıklı yaşanmalıdır. 2011 yılından önce, Suriye Ticaret Ofisi mevcut idi, hem Antep hem de Halep’te bağlantılar söz konusuydu. Suriye’de çalıştığımız firmalar vardı. Bu kapsamda; arz anlamında da talep analizi yapılmalı ve üstün nitelikli kalifiye elamanların Türkiye’de kalması yönünde bir strateji uygulanmalıdır.

İhsan ERCAN, Gaziantep Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği:

Suriyelilerin ülkedeki kalış zamanları uzadıkça geri dönüş zamanları da uzayacaktır. Almanya örneği düşünüldüğünde; şu anda Türkler üçüncü, hatta dördüncü neslin orada yaşadığı görülmektedir. Bu anlamda adaptasyon karşılıklı yaşanmıştır. Suriyeliler konusuna da aynı anlayışla yaklaşılmalıdır. Türkiye’de yaşayan çifte vatandaşlı Suriyelilerin olması söz konusudur. Gaziantep’teki işletmelerde Suriyeliler kayıt dışı çalıştırılmaktadır. Küçük ve orta işletmelerde kayıt dışı çalışan Suriyeliler mevcuttur. Ancak bu insanların iş yaşamında sorunlar yaşandığında, işverene de sorun

yaratmaktadır. Şu anda Türklerin yapmadığı, yapmayı istemediği ya da mevsimlik işçilik gibi istihdam alanlarında Suriyeliler çalışmaktadır. Gaziantep Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği, Gaziantep Ticaret Odası ve Gaziantep Sanayi Odası'nın temel önerileri; bu insanlar çalışıyor ise yasal düzenleme, mesleki eğitim, belgelendirme ve iş yaşamına yönlendirme çalışmalarının yapılması gerektiği şeklindedir. Meslek edindirme kapsamında Türk vatandaşlarının mesleki eğitim ve belgelendirilme işleri 20 yıldan bu yana yapılmaktadır. Bu anlamda, 34 - 40 farklı alanda iş garantili eğitim verilmektedir. Suriyeliler ise bu sistemden yararlanamamaktadır. Bu insanlara yönelik uygulamalarda Türk vatandaşlarına yönelik uygulamalardan farklılık, ayrıcalık gibi durumlar söz konusu olursa Türk vatandaşlarımızla sıkıntı yaşanabilir. Kamplarda yaşayanların atıl iş gücü olarak duruyor olması durumu değiştirilerek, ülke ekonomisine katkı sunmalarının sağlanması gereklidir. Örneğin ağaçlandırma çalışmaları yapılabilir, bu ağaçlandırma çalışmaları ülkemize Suriyelilerden bir hatıra olarak ya da onların bu ülkede hatırası olarak kalabilir. Mevcutta bulunan kalifiye elemanların Türkiye’de çalışmalarının sağlanması önemlidir. Diğer Suriyelilerin de mesleki eğitim alarak istihdama yönlendirilmesi sağlanmalıdır. Kayıtlı Suriyeli sayısı olarak 2.200.000 kişi denilse, daha fazla Suriyelinin Türkiye de yaşamakta olduğu bilinmektedir. Bu sayılar güncellenmelidir. Kurumumuzun mesleki eğitim uygulamaları ve olanakları Suriyeliler için de kullanılabilir.

Mehmet UÇKUN, İpekyolu Kalkınma Ajansı:

Yapılan çalışmalarda bölgenin ihracatının azalmadığı, konut hariç enflasyon oranının da artmadığı görülmektedir. Bu noktada Gaziantep insanın karakteristik bir özelliği ortaya çıkmakta, kendine yeni yollar bulmaktadır. Kilis’te açılan çimento fabrikası ile Suriye imalatının buradan temin edilmesi muhtemeldir. Suriye transit bölge olup, Arap ülkelerine ulaşım kanalı pozisyonundadır. Ulaşım harcaması artmış olmasına rağmen ihracat azalmamıştır. Afrika pazarına yönelmiştir. Dış ticaret modeli önerisi olarak geçmiş deneyimler düşünülebilir.

Kuzey Irak bölgemiz için bir başarı hikâyesi ve Suriye’nin gelecek modeli için emsal teşkil edebilir. Kuzey Irak’ta oluşturulan güvenlik bölgesi sayesinde ticari faaliyetler yeni bir sistem içerisinde devam ettirildi. Bütün ticari mallar Kuzey’e gidip oradan güneye

doğru dağılıyordu. İleriki bir Suriye senaryosunda, sınırda bir güvenli bölge oluşturulması ve tedarik alanı olarak kullanılması düşünülebilir.

Almanya örneğinde, Suriyeliler ile birlikte evde yaşayan kişiler söz konusudur. Evinde kalınan Alman şahsın mülkü, yasal olarak kamp alanı içerisinde tanımlanarak sorun çözülmüştür. Bu pratik bir çözüm oluşturmaktadır. Bir diğer pratik örnek ise, kamplarda yayımlanan gazeteler. Gazetelerin arkasında Almanya anayasa ait maddelerine yer almakta ve sığınmacıları kendi ülkelerine adapte etmeye çalışmaktadır.

Gelenlerin çoğunun kadın olduğu göz önüne alınarak, kendilerine mikro kredi desteği sağlanabilir. Kadınlar, mikro kredi ile çok büyük işler yapabilir ve onlar için istihdam olanakları yaratılabilir. Bölgedeki Suriyeli kadınlar ile yapılan çalışmada, ortaya çıkan bir ifade çok dikkat çekmektedir. *“Erkeklerimizin gücü kırıldı, ancak biz onlara bunu hissettirmiyoruz.”* Çünkü Suriyeli erkeklerin iş düzensizlikleri, psikolojik bir yılgınlık yaratmaktadır. Ancak kadınların ev işleri yaparak aile idamesine önemli çabaları bulunmaktadır. Bu anlamda, kadınlara verilecek olan mikrokredinin beklenenden çok daha fazla etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Enerji tarımı uygulamaları, en kıraç yerlerde bile yetişebilen bitkilerin üretimi yapılabilir. C4 tipi bitkiler, adaptasyonu çok yüksek olmakla birlikte en kurak alanlarda bile ekilebilmektedir. Eğer enerjimizi ithal yollarla sağlayan bir ülke olduğumuz düşünülürse, bu da istihdam için yeni bir çözüm olabilir.

Çıkış noktası, 2.2 milyon kişiye iş bulmak değil, onların iş piyasasına katılımıdır. Kamp dışında da gazeteler yayımlanabilir ve gazetelerde iş duyurularına, kamu idarelerinin önerilerine, kanunlarına yer verilerek adaptasyon süreci desteklenebilir. Okullar geceleri Suriyelilere eğitim verilmek üzere açılabilir.

Mevcuttaki 26 kampın yalnızca TRC1 bölgesi gibi nüfusu artan bölgelerde değil de, nüfusu azalan bölgelerde yapılması sorusu tartışılmalıdır. Yozgat’ın nüfusu son 3 yılda % 15 azalmıştır acaba kamp alanları burada kurulabilir miydi?

Dış Ticaret Personeline bölgenin ihracatını artırmak için ihtiyaç söz konusudur ve mesleki eğitimlerde bu konuya önem verilmelidir. Suriyelilere hizmet veren Belediyelerin vergi gelirinden aldığı kaynak arttırılmalıdır. Belediyelerin kaynakları mevcut nüfusuna göre belirlenmekte ancak belediyeler, bu mevcut kaynakla hem yerel halka hem de Suriyeli sığınmacılara hizmet ulaştırmaya çalışmaktadırlar.

Gelen nüfusun aynı zamanda tüketici olduğu unutulmamalıdır. Yani ülke nüfusunun içinde aynı zamanda 2.2 milyon yeni tüketici bir toplum var. Suriyelilerin girişimcilik tarafı desteklenmelidir. Örneğin; Gaziantep'te 471 ticari işletme bulunmaktadır. Suriyeliler para transferinde sıkıntı yaşanmaktadır, buna yönelik çözümler üretilmelidir ya da çözümü kendilerinin üretmesi sağlanmalıdır. Suriyelilerin istihdam edilmesi önemlidir, aksi takdirde bir yük gibi algılanıp toplumsal tepkiye sebebiyet verebilir.

Adil ŞİRAZ, Gaziantep AFAD:

Barınma birimlerinde sosyal izleme kontrol çalışması yapılmıştır. Suriyelilere ilişkin statünün net olmaması sorunu yaşanmaktadır. Yanlış yazışmalar kullanılmakta ve bu durum uluslararası yazışmalar açısından sorun teşkil etmektedir. Sığınmacı ve mülteci statüsü kullanılmamalıdır. Temel talep şu anda birincil olarak statülerinin netleşmesi konusudur. İşgücü envanteri ve analizinin ayrıca yapılması gereklidir. Suriyelilere teşvikler verilmelidir. Yatırım yapmak isteyen Suriyeliler, yasal mevzuattan kaynaklanan sıkıntılar yüzünden bekleyiş içindedirler. Hem Türklerin, hem de Suriyelilerin yatırım yapması söz konusudur. Eğitim çalışmaları, istihdam alanında envanter çalışması yapıldıktan sonra yürütülmelidir. Sınır ötesinde 7 mega kampın kurulması söz konusudur. Bu kampların kurulması toplamda 50.000 sürekli çalışan anlamına gelmektedir. Avrupa Birliği'nin gelip sınır ötesindeki bu kampları işletmesi durumunun önüne geçilmeli, kampların Türkiye tarafından yürütülmesi için gecikilmemelidir. Kampta kalan 260.000 Suriyeli mevcuttur. Suriye'de kurulacak olan mega kamplarda barınma, yönetim, çalışma açısından Suriyelileri eğitip, onları kampın yönetim, kurulum ve işletim aşamasında istihdam edebiliriz.

Cuma ÖZDEMİR, Kilis Belediyesi:

Yerel yönetim ve belediye hizmetleri açısından daha önceden konuşulduğu üzere, önemli sorunlar yaşanmaktadır. Kilis, kendi nüfusu kadar Suriyeli misafir ağırlamaktadır. Suriyelilerin gelişyle belediyenin altyapısı neredeyse çökmüştür. Belediyelere ek bütçe aktarılması ve benzeri konular üst yönetime bırakılmıştır. Konteynır kentlerde bu işlerle ilgilenenler yerine Suriyeliler çalışırsa, mevcutta çalışan yerel halk mağdur olacaktır. Bu alanda 4000 - 5000 bin kişinin istihdamı söz konusudur.

Bu konuda ilgililer karar üretilmelidir. Suriyelilerin statüsü belirlenmelidir. Statü durumu belirlenmeden bazı şeylerin net olarak yapılması mümkün değildir.

Muharrem GÖZÜKÜÇÜK, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı:

Yerelde sorunlar çok fazla, bunlara çözüm önerileri de getirildi ve bunlar Bakanlıklara iletilmektedir. Ancak Suriyelilerin statüleri ile ilgili bir karışıklık söz konusu değildir, geçici korunma statüsünde olup konuya ilişkin bir aksaklık bulunmamaktadır. Fakat geçici koruma statüsündekilere ilişkin sağlık, eğitim, barınma, çalışma konularında netlik sağlanmış değildir. Bu duruma Bakanlar Kurulu kararı netlik kazandıracaktır. Geçici korunma statüsü devam edecek olup, Kanunla verilmiştir. Teşvikler ve öneriler açısından, çalışma izni olmadan Suriyelilerin çalışması söz konusu değildir. İşyeri kurulmuş ama sigortası ve çalışma izni olmayan yabancının, Türkiye’de hiç bir yerde çalışması söz konusu olamaz. Yerel kurumlar, kendi aralarında Gaziantep Ticaret Odası tarafından bahsedilen çalışmada olduğu gibi çalışmalar yürütmelidir. Yerelden, merkeze ve diğer ilgili Bakanlıklara öneriler gönderebilir, böylece bunlar tartışılabilir. Kamp alanında Suriyelilerin istihdam edilmesi konusunda, uluslararası hukukta da birçok engel mevcuttur. Bu konuda uluslararası ve ulusal hukuka uymak zorunludur.

Mahmut SÖNMEZ, AFAD Şanlıurfa İl Müdürlüğü:

Birleşmiş Milletlere göre 7.6 milyon insan Suriye içinde yer değiştirmektedir. Mevcutta 4 milyonun üstünde Suriye vatandaşı, Suriye dışına çıkmış kişi bulunmaktadır. Bu kişilerden 2 milyondan fazlası Türkiye’de bulunmaktadır. Çalışma hayatı ile ilgili konuları değerlendirirken, Türkiye’nin cazibe merkezi haline mi getiriyoruz sorusu tartışılmalıdır. Bu konuyu da ayrıca tartışmak gerekir. ILO’nun bu konudaki tavrı merak edilmektedir. Bu konuda BM’nin ayırdığı kaynak mevcut mudur? Daha düşük ölçeğe yaşanan nüfus hareketleri konusunda deneyimler nelerdir?

Nejat KOCABAY, ILO Türkiye Ofisi, Kıdemli Program Yöneticisi:

Kaynak önemli bir unsur olmakla birlikte uluslararası bir kuruluşun ulusal kaynağa bağımlı çalışmasını beklemek çok yerinde bir yaklaşım değildir. ILO kendi öz kaynağıyla

başlattığı çalışmalarla daha fazla uluslararası kaynağın seferberliğine de aracılık etmektedir. ILO Türkiye’de faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlar arasında özellikle istihdam alanındaki teknik birikim ve desteğini en yoğun sunan kuruluşların başında gelmektedir. Projelerde şeffaf kaynak yönetimi izlenmektedir. Projenin, bir yıllık süreyle belli hedefler içinde ve o hedeflerin içinde bütün bileşenleri kucaklayan ama her bileşenin altında başka bir kaynağı mobilize etme potansiyeline sahip bir yapısı bulunmaktadır.

Suriye sorununa ilişkin çözüm üretimine başlamakta geç kalındı, şimdi ileri gitmek için önümüzde hukuki olarak bir engel olduğu görülmekte ve bu sorun Hükümet ve bu masa etrafındaki tüm katılımcılar tarafından da ifade edilmektedir. Toplantıda çok güzel fikirler ve çözüm önerileri dile getirilmiştir, bunların hayata geçmesi için de ciddi bir mevzuat değişikliğine, dönüşümüne ve çok iyi yönetilmesine ihtiyaç vardır. Geriden bir adım öne geçme aşamasında, vakit kaybetmeden, çalışma izni çıkmadan, kamp düzeyinde, kamp dışı düzende erişebildiğimiz ilgili idarelerin iyi tuttuğu verilerin istihdam odağında nasıl geliştirebiliriz ve besleyebiliriz çerçevesinde düzenlenmesi önemlidir. Bunun yanı sıra, taleple ilgili önemli analizler mevcut olup İŞKUR’un il bazındaki verileri önem arz etmektedir. ILO, ulusal yapıların yürüttüğü bütün işlerde bir kolaylaştırıcı rolü üstlenerek bilgi aktarımı gerçekleştirmekte ve birleştirici çalışmalar yürütmektedir.

Kapanış Konuşmaları

Mustafa Ünver BÖKE, Kilis Valiliği Vali Yardımcısı:

Yaşanan sorunun özü samimiyetin sağlanmasıdır. Teşvik sistemi değerlendirildiğinde, mevcut halinin aksayan yönleri düzeltilmeden teşvik sisteminin uygulanma politikası çok doğru bir yaklaşım değildir. Buna ek olarak; asgari ücretin üstünde ücretle iş yaşamına katılımın sağlanması, vasıfsız işçiler açısından başarılı olamayacak gibi görünmektedir. Mevcutta adı konmamış bir istihdam modelimiz bulunmaktadır. Bazı şeyler, Kanun ve Yönetmelikle düzenlenip kusursuz işler oluşacak diye yanılgıya düşmekteyiz. Belki de hayatın gerçeklerinin yasallaştırılması gerekmektedir. Belki bu durumdan yakınanlar bu sürecin en çok yararlanıcısı konumunda da olabilirler. Kamplarda Suriyelilerin çalıştırılması hususuna gelirsek, şu anda kamplarda çalışan mevcut Türk vatandaşlarının tepkisinin nasıl dindirileceği meselesi düşünülmelidir. Mesele pastayı büyütme iken, pastanın paylaşımının değişimi yaklaşımı mantıklı bir çözüm değildir. Yerel kurumlar, taleplerin ne olduğunu iyi analiz etmelidir. Öneriler çok önemli olsa da ülke gerçeğiyle çok da kesişmemektedir, ne yazık ki. Daha somut söylemler üzerinden konuşmak daha samimi bir tutum olacaktır.

Sıraç EKİN, İŞKUR Gaziantep İl Müdürlüğü:

Yasal düzenlemelerde engelli istihdamı oranı mevcuttur. Bu oranların tespiti 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerine yönelik olarak yapılmaktadır. Suriyelilerin kayıt dışı istihdamı ile T.C. vatandaşı engelli bireylerin işten çıkarılması söz konusu olabilmektedir. Suriyelilerin kayıt dışı istihdamı, dezavantajlı grubu tehdit etmektedir. Bu konuda işverenlerle karşı karşıya kalınmaktadır. Engelliden verim alınamaması durumunda yerel istihdamın daraltılarak Suriyelilerin çalıştırılması yanlış bir tutumdur.

Mehmet Emin ÖZÇINAR, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi:

İŞKUR'un belirli bir mevzuatı bulunmakta ve bu mevzuat aşılamaz durumdadır. Yerel yönetimlerle anlaşarak gerekli eğitimlere yönelik mekân ve eğitimci ayarlanmalı, Suriyeliler için ihtiyacı doğrultusunda istihdam edilmelidir. Kanunun çıkıp çıkmaması başka bir sorundur. Ticaret ve Sanayi Odaları ve diğer odalar da buna ortak olmalıdır. ILO da aynı şekilde, arzu ederse kaynak ayırmalıdır. Yerel kurumlar tarafından gerekli çalışmalar yürütülmelidir. Sonuç olarak, ILO kaynak ayırırsa yerel yönetimler çalışmaya hazırdır. İpekyolu Kalkınma Ajansı tarafından kadınlara yönelik kredi ödenmesi programı açıksa, kadınlara bu konuda bir teşvik verilebilir. İlimizde Cumartesi ve Pazar günleri Suriyeli çocukların okullaşması sağlanmıştır. Yerel Yönetim olarak öğrencilere kitap, kırtasiye yardımları yapılmaktadır. Suriye'de kamuda çalışmış ve Türkiye'de çalışmak isteyenler ile iş yaşamıyla ilgili beklentisi olan kesimler yoğunluğu oluşturmaktadır.

Hasibe AMMAR, Rızık Derneği:

Derneğimize ülkenin birçok ilinden istihdam talebi gelmektedir. Manisa'dan da, İstanbul'dan da kalifiye personel talebi gelmektedir. Ancak, kalifiye uzmanın ilgili birimde/işletmede çalıştıktan sonra ücretini alamadan geri dönmesi söz konusu olabilmektedir. Dernek olarak, birilerini aracı kullanarak ücretini alamadan gelen uzmanın ücretini alması sağlanabilmektedir. Bu sebeple, çalışma izninin yasallaştırılması elzemdir.

Nejat KOCABAY, ILO Türkiye Ofisi, Kıdemli Program Yöneticisi:

Çalışmanın ileriki aşamasında iş birliği sürecinin devamı ILO'nun önceliğidir. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi'nin beklentilerinin doğrudan muhatabı ILO olmamakla birlikte, gerekli kaynağı işbirlikleri için sunacağını belirtebilirim. İstihdam konusunda, temel ilkelerin ortaya konulması ve insana yakışır şekilde istihdam edilebilirliğinin sağlanması ulusal, uluslararası ve yerel kurumların sorumluluğudur. Hassasiyetleri gözeterek katkı sağlanması umulmaktadır. Kayıt dışı çalışmayı ön plana koyan bir yapıda ILO'nun yer alması mümkün değildir. Kayıtlı istihdamın desteklenmesine ilişkin iş birliği süreçleri önem taşımaktadır.



Abdüllatif GÖKDERE, Türkiye İş Kurumu İsgücü Piyasası ve İstatistik Daire Başkanlığı:

Suriyelilerin geçici oturma izni ve geçici kimlik belgeleri olması halinde mesleki eğitim alabilmelerine ilişkin bir sorun bulunmamaktadır.

Mustafa Ünver BÖKE, Kilis Valiliği Vali Yardımcısı:

Herkes konuya ilişkin özverili çalışmalar yürütmektedir. Bölgesel olarak tarihte görülmediği kadar nüfusa hizmet sunulmaktadır. Bu önemli ve büyük bir değişimdir. Bu anlamda, daha önceden düşünülmemiş birçok konuda sorunlar da yaşanmaktadır.

Çalıştay Katılımcı Listesi

	Ad Soyad	Kurum	Unvan
1	Mustafa Ünver Böke	Kilis Valiliği	Vali Yardımcısı
2	Temel Ayca	Harran Kaymakamlığı	Kaymakam
3	Abdullatif Gökdere	Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası ve İstatistik Daire Başkanlığı	Daire Başkanı
4	Cem Vural	Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	Grup Başkanı
5	Zeynep Meriç	Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	Milli Eğitim Uzman Yardımcısı
6	Muharrem Gözüküçük	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Çalışma Uzmanı
7	Mehmet Layık	İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü	Grup Memuru
8	Esra Belen	Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu	Uzman
9	Şahin Serim	HAK-İŞ Konfederasyonu	Projeler Koordinatörü
10	Mahmut Sönmez	AFAD Şanlıurfa İl Müdürlüğü	İl Müdürü
11	Ömer Polat	Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Müdür Yardımcısı
12	Mehmet Emin Özçınar	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi	Genel Sekreter Yardımcısı
13	Eyüp Sabri Ertekin	Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası	Yönetim Kurulu Başkanı
14	Abdullah Özdemir	Rızk Derneği	Basın Halkla İlişkiler Müdürü
15	Hasibe Ammar	Rızk Ofisi	Operasyon Şefi
16	Mooad Al Shehab	Rızk Ofisi/Halkla İlişkiler ve İdari İşler Müdürlüğü	Müdür Yardımcısı
17	Mehmet Oğul	Karacadağ Kalkınma Ajansı	Uzman
18	Esin Bozkurt	GAP İdaresi Başkanlığı Sosyal Projeler Koordinatörlüğü	Psikolog
19	Tefekgül Cabar	Göç İdaresi Gaziantep İl Müdürlüğü	Sosyal Çalışmacı
20	Deniz Aydın	Göç İdaresi Gaziantep İl Müdürlüğü	Uzman Yardımcısı
21	Adil Şiraz	AFAD Gaziantep İl Müdürlüğü	Şube Müdürü (Sosyal Hizmet Uzmanı)
22	İsmet Zor	Aile ve Sosyal Politikalar Gaziantep İl Müdürlüğü	İl Müdürü
23	Seda Karpuz	Aile ve Sosyal Politikalar Gaziantep İl Müdürlüğü	Psikolog
24	Şenay Çopur	Gaziantep Ticaret Odası	Kurumsal İletişim Sorumlusu
25	Mahmut Hezer	Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	Sosyal Hizmet Şube Müdürü
26	Orhan Taşdoğan	Gaziantep Gençlik ve Kültür Evi	Proje Koordinatörü
27	Sıraç Ekin	İŞKUR Gaziantep İl Müdürlüğü	İl Müdürü
28	Abdülhamit Yıldırım	İŞKUR Gaziantep İl Müdürlüğü	İş ve Meslek Danışmanı
29	M. İhsan Ercan	Gaziantep Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği	Projeler ve Eğitim Müdürü
30	Dr. Bülent Özkan	İpekyolu Kalkınma Ajansı	Genel Sekreter
31	Mehmet Uçkun	İpekyolu Kalkınma Ajansı	Uzman
32	Semih Avcı	GAP İdaresi Gaziantep Gençlik Merkezi	İl Sorumlusu
33	Cuma Özdemir	Kilis Belediyesi	Belediye Başkan Yardımcısı
34	Hüseyin Erkmen	Kilis Belediyesi	Etüt ve Proje Müdürü
35	Mesude Güç	Göç İdaresi Kilis İl Müdürlüğü	İl Göç Uzman Yardımcısı
36	Hüseyin Aktaş	Aile ve Sosyal Politikalar Kilis İl Müdürlüğü	İl Müdür Yardımcısı
37	Mahmut Kesikminare	Kilis İl Milli Eğitim Müdürlüğü	İl Milli Eğitim Şube Müdürü
38	İlhami Akgül	AFAD Kilis İl Müdürlüğü	İl Müdür Yardımcısı
39	Nejat Kocabay	ILO Türkiye Ofisi	Kıdemli Program Yöneticisi
40	Aysegül Özbek	ILO Türkiye Ofisi	Program Yöneticisi



Türkiye’de Suriye Akınına ILO’nun Yanıtı Projesi

41	B. Pınar Yenigün	ILO Türkiye Ofisi	Finans ve İdari Asistan
42	Serdar M. A. Nizamoğlu	İkarya Danışmanlık	Proje Yöneticisi
43	Ceren İlter	İkarya Danışmanlık	Proje Asistanı
44	Bilge Bektaş	İkarya Danışmanlık	Proje Asistanı
45	Nuran Senar	ILO Danışman/ İçerik Danışmanlık	Danışman
46	Ertekin Soyer	ILO Danışman/ İçerik Danışmanlık	Danışman





**TÜRKİYE'DE SURİYE AKININA
ILO'NUN YANITI PROJESİ
Suriyelilerin İşgücü Piyasasına Etkilerine İlişkin Değerlendirmeler**

**Gaziantep Paydaş Toplantısı
İkarya Danışmanlık Tarafından Raporlanmıştır**

